

Broj: 01-260-23/23/R-72-134

Datum: 13.07.2023. godine

Na osnovu odredbi člana 93. stav 1, člana 27. tačka 11, člana 28. tačka 2. i člana 31. stav 1. Zakona o električnoj energiji ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 68/20), člana 213. stav 1. i 249. stav 1. Zakona o opštem upravnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18), člana 33. stav 1. tačka g. Poslovnika o radu Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 59/10), povodom žalbe privrednog društva "DUGA KOMERC" d.o.o. SOKOLAC od 03.04.2023. godine, na rješenja o elektroenergeskoj saglasnosti broj 573-REES, broj 474-REES/23 i broj 575-REES od 27.03.2023. godine Mješovitog holdinga "ERS"- MP a.d. Trebinje ZP "Elektrodistribucija" a.d. Pale, Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske, na 72. redovnoj sjednici, održanoj 13.07.2023. godine, u Trebinju, donijela je

R J E Š E N J E

1. USVAJA SE žalba od 03.04.2023. godine i poništavaju se rješenja o izdavanju elektroenergetskih saglasnosti kako slijedi:

- Rješenje broj 474-REES/23 od 27.03.2023. godine za FNE "Duga krov" instalisane snage 248,5 kW, u ulici Milana Šarca bb u Sokocu
- Rješenje broj 573-REES/23 od 27.03.2023. godine za FNE "Duga 2" instalisane snage 243 kW, u ulici Milana Šarca bb u Sokocu i
- Rješenje broj 575-REES/23 od 27.03.2023. godine za FNE "Duga krov 2" instalisane snage 248,5 kW, u ulici Milana Šarca bb u Sokocu.

2. UKIDAJU SE, po pravu nadzora, rješenja o izdavanju elektroenergetskih saglasnosti kako slijedi:

- Rješenje o elektroenergetskoj saglasnosti za FNE "Duga 1" od 27.03.2023. godine, privrednog društva "DUGA KOMERC" d.o.o. SOKOLAC,
- Rješenje broj 519-REES/23 od 08.02.2023. godine za FNE "Eurus 1" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- Rješenje broj 520-REES/23 od 08.02.2023. godine za FNE "Eurus 2" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- Rješenje broj 521-REES/23 od 08.02.2023. godine za FNE "Eurus 3" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- Rješenje broj 526-REES/23 od 14.02.2023. godine za FNE "Eurus 4" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- Rješenje broj 527-REES/23 od 14.02.2023. godine za FNE "Eurus 5" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- Rješenje broj 528-REES/23 od 14.02.2023. godine za FNE "Eurus 6" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- Rješenje broj 529-REES/23 od 14.02.2023. godine za FNE "Eurus 7" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac i

- Rješenje broj 560-REES/23 od 10.03.2023. godine za FNE "Kanostrevci" – privrednog društva "JWR smart solution" d.o.o. Sokolac.
3. NALAŽE SE Mješovitom holdingu "ERS" - MP a.d. Trebinje ZP "Elektrodistribucija" a.d. Pale, da u roku od 30 dana donese nova rješenja o izdavanju elektroenergetskih saglasnosti, te zaključi ugovore o priključenju za male solarne elektrane iz tačaka 1 i 2 ovog rješenja, pri čemu je dužan:
- prilikom ponovnog odlučivanja po zahtjevima za izdavanje elektroenergetskih saglasnosti za FNE "Duga krov", FNE "Duga 2" i FNE "Duga krov 2" utvrditi uslove priključenja na način da se priključenje izvrši preko postojeće trafostanice 630 KVA, uz izmjenu – povećanje snage trafostanice.
 - prilikom ponovnog izdavanja elektroenergetskih saglasnosti za solarne elektrane iz tačke 2. dispozitiva, da utvrdi uslove priključenja, uzimajući obzir i priključenje malih solarnih elektrana FNE "Duga krov", FNE "Duga 2" i FNE "Duga krov 2".
 - obezbijediti neophodne preduslove za priključenje, koji se odnose na uslove priključenja po dubini mreže – pribaviti saglasnosti, odobrenja za građenje i drugo, a troškove izgradnje priključka u dijelu obezbjeđenja uslova za priključenje po dubini mreže raspodijeliti na sve solarne elektrane iz tačke 1 i 2 dispozitiva, prema instalisanim snagama elektrana i dužini voda koju pojedini proizvođači koriste.
4. Stečena prava pristupa elektrodistributivnoj mreži, za solarne elektrane iz tačke 2. se zadržavaju do izdavanja novih elektroenergetskih saglasnosti i zaključivanja novih ugovora o priključenju.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 03.04.2023. godine, Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske (u daljem tekstu: Regulatorna komisija) primila je žalbu privrednog društva "DUGA KOMERC" d.o.o. SOKOLAC od 03.04.2023. godine, na slijedeća rješenja o elektroenergetskim saglasnostima, operatora distributivnog sistema, Mješovitog holdinga "ERS"- MP a.d. Trebinje ZP "Elektrodistribucija" a.d. Pale:

- Rješenje broj 474-REES/23 od 27.03.2023. godine za FNE "Duga krov" instalisane snage 248,5 kW, u ulici Milana Šarca bb u Sokocu ,
- Rješenje broj 573-REES/23 od 27.03.2023. godine za FNE "Duga 2" instalisane snage 243 kW, u ulici Milana Šarca bb u Sokocu i
- Rješenje broj 575-REES/23 od 27.03.2023. godine za FNE "Duga krov 2" instalisane snage 248,5 kW, u ulici Milana Šarca bb u Sokocu.

Zahtjevima za izdavanje elektroenergetskih saglasnosti za navedena proizvodna postrojenja traženo je priključenje preko postojeće trafostanice snage 630 kVA, u vlasništvu podnosioca žalbe. S obzirom da je ukupna snaga za četiri fotonaponske elektrane veća od trenutne snage trafostanice, podnosilac žalbe je planirao zamjenu postojećeg transformatora, transformatorom snage od 1000 kVA, te prenos trafostanice u vlasništvo operatora distributivnog sistema.

Imajući u vidu da je žalba dostavljena neposredno Regulatornoj komisiji, to je ista prosljeđena operatoru distributivnog sistema, na postupanje, a na osnovu odredbe člana 218. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 13/02, 50/10 i 66/18) i odredbe člana 93. stav 2. Zakona o električnoj energiji.

Dana 25.04.2023. godine, operator distributivnog sistema je dostavio Regulatornoj komisiji izjašnjenje o žalbi pod brojem 02-2993/23 od 21.04.2023. godine, u kojem se izjasnio da je žalba neosnovana, te je dostavio spis predmeta u ovoj upravnoj stvari, uključujući i četiri Rješenja o elektroenergetskim saglasnostima od 17.11.2021. godine, dva Rješenja o elektroenergetskim saglasnostima od 09.09.2022. godine, tri Rješenja o elektroenergetskim saglasnostima od 08.02.2023. godine, četiri Rješenja o elektroenergetskim saglasnostima od 14.02.2023. godine i Rješenje o elektroenergetskoj saglasnosti od 10.03.2023. godine.

S obzirom da se radi o priključenju na distributivnu mrežu više proizvodnih objekata u kojima se proizvodi električna energija iz obnovljivih izvora, to je neophodno bilo šire sagledati uslove priključenja, te je ocijenjeno da se ne mogu sa sigurnošću utvrditi sve činjenice relevantne za odlučivanje o predmetnoj žalbi. Zbog toga je, a u cilju pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, Regulatorna komisija, na 68. redovnoj sjednici, održanoj 18.05.2023. godine, zauzela stanovište da se u ovom postupku održi formalna rasprava, a na osnovu odredbe člana 137. Zakona o opštem upravnom postupku i člana 5. Pravilnika o javnom razmatranju i postupku rješavanja sporova (u daljem tekstu: Pravilnik). O tome je donesen poseban zaključak, prema kojem je formalna rasprava održana, dana 30.05.2023. godine, u Sokocu, a zapisnički je konstatovan tok same rasprave, uključujući izjave stranaka, izvođenje dokaza, te zaključak voditelja postupka kojim je naloženo da operator distributivnog sistema dostavi Regulatornoj komisiji analize i elaborate u vezi sa priključenjem proizvodnih postrojenja, u roku od osam dana od dana održavanja ove rasprave. Na osnovu odredbe člana 24. stav 2. i 3. Pravilnika objavljeno je obavještenje za javnost, na internet stranici Regulatorne komisije, sa terminom održavanja formalne rasprave, kao i rokovima za podnošenje komentara od strane zainteresovanih lica i podnošenje eventualnih zahtjeva za učešće u postupku. U ostavljenom roku, do 29.05.2023. godine, nisu dostavljeni komentari zainteresovanih lica niti zahtjevi zainteresovanih lica za učešće u postupku.

Nakon razmatranja žalbe, izjašnjenja operatera distributivnog sistema i nakon izvršene ocjene prikupljenih dokaza, kako pojedinačno tako i u njihovoj međusobnoj povezanosti, kao i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka, utvrđeno je da su rješenjima od 27.03.2023. godine o izdatim elektroenergetskim saglasnostima podnosiocu žalbe, povrijeđene materijalno pravne odredbe zakona u pogledu kršenja uslova dozvole za obavljanje djelatnosti, preduzimanja mjera kojima se narušava konkurencija i onemogućavanja pristupa distributivnoj mreži prema nediskriminatorskim i transparentnim principima, te da su zbog toga rješenja nezakonita i treba ih staviti van snage.

Na osnovu priloženih dokaza, nesumnjivo je utvrđena činjenica da je u periodu prije donošenja osporavanih rješenja, tj. dana 16.11.2022. godine, podnosilac žalbe, Mješovitom holdingu "ERS"- MP a.d. Trebinje ZP "Elektrodistribucija" a.d. Pale, kao operatoru distributivnog sistema, podnio zahtjeve za izdavanje **saglasnosti na lokaciju**, budući da planira graditi fotonaponske solarne elektrane na krovovima postojećih poslovnih objekata podnosica žalbe u Sokocu, kao i na zemljištu pored tih objekata. Postupajući po ovim zahtjevima operator distributivnog sistema je dana 29.11.2022. godine, izdao saglasnosti na lokaciju za građevinske parcele podnosioca žalbe, koje su priložene u spisu. Ovim saglasnostima je, **protivno propisima**, utvrđeno mjesto priključenja proizvodnih postrojenja na elektrodistributivnu mrežu - 10 kV rasklopno postrojenje u trafostanici 110/x/h kV/kV/kV Sokolac.

Odredbama člana 59. stav 3. i člana 63. stav 6. Zakona o uređenju prostora i građenju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 40/2013, 2/2015 - odluka US, 106/2015 i 3/2016 - ispr., 104/2018 - odluka US i 84/2019) utvrđeno je da se, u slučaju da nisu doneseni ili ako nije propisana obaveza njihovog donošenja zoning plan, zoning plan područja posebne namjene, regulacioni plan, urbanistički projekat i plan parcelacije, lokacijski uslovi izrađuju

na osnovu važećeg dokumenta prostornog uređenja i stručnog mišljenja pravnog lica koje ima odgovarajuću licencu za izradu dokumenata prostornog uređenja, te da u tim situacijama pravno lice kojem je povjerena izrada urbanističko-tehničkih uslova, prije pripreme urbanističko-tehničkih uslova, pribavlja mišljenje komunalnih i javnih preduzeća čija infrastruktura je potrebna za izgradnju objekta ili na čiju infrastrukturu može uticati izgradnja objekta o uslovima pod kojima je tražena izgradnja moguća i mjerama zaštite koje je potrebno predvidjeti.

Takođe, odredbom člana 63. stav 7. ovoga zakona, propisano je da ukoliko komunalno ili javno preduzeće ne dostavi svoje mišljenje u roku od 15 dana od dana prijema službenog zahtjeva, smatra se da nema nikakvih posebnih uslova i urbanističko-tehnički uslovi se izrađuju na osnovu stanja na terenu.

Pored toga, odredbom člana 61. stav 2. tačka d. ovoga zakona propisano je da investitor uz zahtjev za lokacijske uslove prilaže i "saglasnosti na lokaciju objekta predviđene u urbanističko-tehničkim uslovima na osnovu posebnih zakona zavisno od vrste i namjene objekta (komunalnih preduzeća koja upravljaju komunalnom infrastrukturom, javnih preduzeća koja upravljaju javnom infrastrukturom i slično), ako takve saglasnosti nisu sadržane u urbanističkotehničkim uslovima".

Prema tome, saglasnosti (mišljenje) na lokaciju se izdaju na osnovu odredbe člana 61. stav 2. Zakona o uređenju prostora i građenju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 40/13, 106/15, 3/16 i 84/19). Navedenim aktom operator distributivnog sistema je trebao, kao i druga komunalna, odnosno infrastrukturna preduzeća, dati ocjenu o tome da li je moguća gradnja objekta na određenoj lokaciji u smislu uticaja na postojeću infrastrukturu, kao i eventulanim uslovima pod kojima se može graditi i potrebnim mjerama zaštite. U konkretnom slučaju, kada je u pitanju djelatnost distribucije električne energije radi se prevashodno o **ispunjavanju dozvoljenih udaljenosti od postojećih elektroenergetskih vodova i zaštite elektroenergetskih objekata, odnosno o tome da li se objekat gradi ispod, iznad ili pored infrastrukturnih elektrodistributivnih objekata na nepropisnoj udaljenosti od elektroenergetskog objekta**, te je u smislu odredbe člana 114. stav 6. Zakona o električnoj energiji ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 68/20) operator distributivnog sistema, kao vlasnik elektroenergetskih objekata, ovlašćen za izdavanje saglasnosti, što je u potpunosti u skladu i sa navedenim odredbama Zakona o uređenju prostora i građenju.

Pored toga, postupak, uslovi i način priključenja na elektroenergetsku mrežu propisani su odredbama Zakona o električnoj enerijiji (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 68/21). Prema odredbama člana 90. ovoga zakona, elektroenergetski i tehnički ulovi, kao i drugi uslovi, koje moraju ispunjavati korisnici distributivnog sistema prije priključenja na distributivnu mrežu utvrđuju se **isključivo rješenjem o elektroenergetskoj saglasnosti**, a ne saglasnošću na lokaciju. Takođe, odredbom člana 90. stav (5) propisano je da o zahtjevu za dobijanje elektroenergetske saglasnosti odlučuje, na osnovu javnog ovlašćenja, operator distributivnog sistema, po pravilima upravnog postupka, u formi rješenja i to u roku od 15 dana od dana podnošenja takvog zahtjeva.

Odredbama člana 46. stav (2) i člana 47. propisano je da je operator distributivnog sistema pravno lice koje je odgovorno za rad, upravljanje, održavanje, razvoj i izgradnju distributivnog sistema na određenom geografskom području, te da je s ciljem nesmetanog funkcionisanja tržišta električne energije Republike Srpske distributivna mreža dostupna svim korisnicima na regulisan, transparentan i nediskriminatoran način u skladu sa zakonom.

Naprijed navedeno jasno pokazuje da se saglasnošću na lokaciju **ne utvrđuju elektroenergetski i tehnički uslovi za priključenje objekta na elektrodistributivnu**

mrežu u smislu odredbe člana 90. Zakona o električnoj energiji, budući da je to drugi postupak. Utvrđivanje elektroenergetskih i tehničkih uslova priključenja u saglasnostima na lokaciju je nezakonito, odnosno protivno je odredbi 61. stav 2. Zakona o uređenje prostora i građenju i člana 90. i 114. Zakona o električnoj energiji, pa je protivno navedenim odredbama određeno mjesto priključenja na mrežu u saglasnosti na lokaciju. Zbog toga se nisu mogle prihvatiti tvrdnje operatora distributivnog sistema iznesene na formalnoj raspravi da se saglasnostima na lokaciju nisu utvrđivali tehnički uslovi za priključenje na mrežu, već samo mjesto priljučenja. Time su upravo povrijeđene navedene odredbe, jer su utvrđivanjem mjesta priključenja u saglasnostima na lokaciju, prije izdavanja rješenja iz člana 90. Zakona o električnoj energiji, determinisani ključni elektroenergetski i tehnički uslovi priključenja, kako tehnički tako i finansijski uslovi, koji su najvažniji u ovim upravnim stvarima, radi obezbjeđenja ravnopravnih uslova priključenja. Ovakvim postupanjem operator distributivnog sistema je podnosioca, kao stranku, doveo u neravnopravan položaj u odnosu na druge korisnike kojima se uslovi priključenja utvrđuju sasvim drugim upravnim aktom. Takvo postupanje je za posljedicu imalo i uticaj na konkurentnost učesnika na tržištu.

U vrijeme izdavanja elektroenergetskih saglasnosti za proizvodne objekte drugih subjekata u februaru i martu 2023. godine, operatoru distributivnog sistema je bilo poznato da podnosilac žalbe planira izgradnju solarnih elektrana i njihovo priključenje na mrežu. Imajući u vidu činjenicu da se u konkretnom slučaju nisu ni trebale izdavati saglasnosti na lokaciju, operator distributivnog sistema je tu okolnost zanemario, a bio je dužan da uputi podnosioca žalbe, na osnovu odredbe člana 15. Zakona o opštem upravnom postupku, da još u novembru 2022. godine podnese zahtjeve za izdavanje elektroenergetskih saglasnosti u smislu odredbi člana 90. Zakona o električnoj energiji, kojima je trebalo utvrditi elektroenergetske i tehničke uslove priključenja. Time je onemogućeno podnosiocu zahtjeva da tada podnese zahtjeve i pribavi rješenja o izdavanju elektroenergetske saglasnosti u smislu odredbe člana 90. Zakona o električnoj energiji, kojima bi se odobrilo priključenje na mrežu kako je to kasnije zahtjevom i traženo.

Nezakonitim utvrđivanjem uslova priključenja saglasnošću na lokaciju podnosiocu žalbe, te naknadnim utvrđivanjem elektroenergetskih uslova priključenja rješenjima o elektroenergetskim saglasnostima, drugim proizvođačima na srednjenaponski vod na koji je priključena postojeća trafostanica podnosioca žalbe i na koju je i on tražio priključenje, podnosilac žalbe je doveden u neravnopravan položaj. Čak i da je moguće saglasnošću na lokaciju utvrditi uslove priključenja, operator distributivnog sistema je naknadnim izdavanjem elektroenergetskih saglasnosti potvrdio da je u trenutku izdavanja saglasnosti na lokaciju postojala mogućnost priključenja, kako je to podnosilac žalbe i zahtijevao. Nezakonitim propisivanjem uslova priključenja u saglasnosti na lokaciju, operator distributivnog sistema je podnosiocu žalbe utvrdio daleko nepovoljnije uslove priključenja, a naknadnim izdavanjem saglasnosti drugim investitorima, je potvrđeno da su u tom trenutku postojale mogućnosti priključenja kako je zahtijevao podnosilac žalbe.

Naprijed navedeno potvrđuje nezakonitost u radu operatera distributivnog sistema, u vidu kršenja uslova dozvole za obavljanje djelatnosti, preduzimanja mjera kojima se narušava konkurencija, kao i onemogućavanja pristupa distributivnoj mreži prema nediskriminatorskim i transparentnim principima i povrede materijalnopravne odredbe člana 47. Zakona o električnoj energiji, pa nisu od značaja za odlučivanje njegove tvrdnje na formalnoj raspravi i kasnije u komentarima, da je dosljedno poštovao pravila postupka, odnosno da je zahtjeve rješavao blagovremeno i prema vremenu njihovog podnošenja.

Prema tome, nakon izdavanja saglasnosti na lokaciju od 29.11.2022. godine, odnosno u vrijeme kada je trebao uputiti podnosioca žalbe da podnese zahtjev u cilju pribavljanja rješenja o elektroenergetskoj saglasnosti, operator distributivnog sistema je u februaru i martu 2023. godine izdao više rješenja o elektroenergetskim saglasnostima za priključenje

solarnih elektrana, drugim proizvođačima, sa mjestom priključenja na mrežu preko srednjenaponskog voda na koji je priključena postojeća trafostanica podnosioca žalbe. Operator distributivnog sistema se nije obazirao na prigovore na saglasnosti na lokaciju podnosioca žalbe, u kojima je istakao da bi bila nemoguća izgradnja priključka, prema saglasnosti na lokaciju, jer bi to zahtijevalo polaganje kabla cijelom dužinom urbanog dijela grada, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, zaobilaženje postojeće elektro mreže, vodovodnih, telefonskih i drugih vodova, putne infrastrukture, kao i direktan uticaj na urbanistički projekat opštine Sokolac, da se zbog toga ne može izdati građevinska i upotrebna dozvola, te da je u vrijeme izdavanja saglasnosti na lokaciju, postojala mogućnost priključenja na elektrodistributivnu mrežu preko trafostanice podnosioca žalbe.

U vezi sa izdatim saglasnostima na lokaciju, podnosilac žalbe se obratio i Regulatornoj komisiji u elektronskoj formi, dana 30.12.2022. godine, sa žalbom za izdate saglasnosti na lokaciju, jer mjesto priključenja nije određeno preko postojećeg priključka i trafostanice, koja u njegovom vlasništvu. Aktom Regulatorne komisije broj 01-1-2/23 do 11.01.2023. godine, podnosilac žalbe je obaviješten da se, na osnovu dostavljene dokumentacije, može zaključiti da se u ovom slučaju ne radi o žalbi na izdavanje elektroenergetske saglasnosti o kojoj je nadležna da odlučuje Regulatorna komisija, na osnovu odredbe člana 93. Zakona o električnoj energiji ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 68/20) i člana 24. Opštih uslova za isporuku i snabdijevanje električnom energijom ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 13/22), u daljem tekstu: Opšti uslovi. Naime, žalba se odnosila na izdavanje "saglasnosti na lokaciju" **kojom se potvrđuje mogućnost građenja objekta na određenoj lokaciji u pogledu dozvoljenje udaljenosti od postojećih elektroenergetskih vodova i zaštite elektroenergetskih objekata, te potvrđivanju da je gradnja objekta usklađena sa prostornim aktima i planovima**, a za koju je nadležan operater distributivnog sistema, na osnovu odredbe člana 114. stav 6. Zakona o električnoj energiji. Podvučeno je da se saglasnošću na lokaciju ne utvrđuju elektroenergetski i tehnički uslovi za priključenje objekta na elektrodistributivnu mrežu u smislu odredbe člana 90. Zakona o električnoj energiji i člana 13. i 14. Opštih uslova. Saglasnost na lokaciju se izdaje u postupku pribavljanja lokacijskih uslova za objekat, na osnovu odredbe člana 61. stav 2. Zakona o uređenju prostora i građenju, te Regulatorna komisija nije nadležna da rješava žalbe izjavljene na saglasnosti na lokaciju. Istovremeno, Regulatorna komisija je aktom broj 01-7-1/23 od 11.01.2023. godine, operatoru distributivnog sistema, ukazala na primjenu odredbe člana 90. Zakona o električnoj energiji, te je zatraženo dostavljanje svih izdatih rješenja elektroenergetskih saglasnosti za proizvođače i krajnje kupce – proizvođače, na području Sokoca.

S obzirom na nezakonito utvrđivanje mjesta priključenja u saglasnostima na lokaciju, prilikom rješavanja žalbe, trebalo je imati u vidu i materijalno pravnu odredbu člana 47. Zakona o električnoj energiji kojom je propisano da je distributivna mreža dostupna svim korisnicima na regulisan, transparentan i nediscriminatorski način, te odredbu člana 49. stav 1. istoga zakona kojom je propisano da je operator distributivnog sistema odgovoran za upravljanje, održavanje i razvoj distributivnog sistema na određenom području. Takođe je trebalo imati u vidu i okolnost da je djelatnost distribucije električne energije i upravljanja distributivnim sistemom, djelatnost od opšteg interesa na osnovu odredbe člana 11. Zakona o energetici ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 49/09), te da su operatoru distributivnog sistema, odredbama člana 90. Zakona o električnoj energiji, utvrđena javna ovlašćenja, da po pravilima upravnog postupka, rješenjem utvrdi elektroenergetske i tehničke uslove za priljučenje objekata na mrežu.

S obzirom na navedene odredbe, a posebno odredbu člana 47. Zakona o električnoj energiji, prema kojem je distributivna mreža **dostupna svim korisnicima na regulisan, transparentan i nediscriminatorski način**, te s obzirom na obrazložene **nezakonitosti u postupanju operatora distributivnog sistema prilikom izdavanja saglasnosti na lokaciju**, konkretnu upravnu stvar je trebalo šire sagledati, odnosno sagledati u cjelini

uslove priključenja na distributivnu mrežu, kako proizvodnih postrojenja podnosioca zahtjeva, tako i proizvodnih postorojenja drugih subjekata, kojima su nakon novembra 2022. godine izdata rješenja o elektroenergetskim saglasnostima za priključenje na srednjenaponski vod na koji je priključena postojeća trafostanica podnosioca žalbe. Jedino na takav način se mogao obezbijediti nediskriminatorski pristup distributivnoj mreži svih proizvođača na ovom lokalitetu prilikom utvrđivanja uslova priključenja na mrežu. Zbog toga se nisu mogle prihvatiti kao relevantne tvrdnje predstavnika operatora distributivnog sistema, iznesene na formalnoj raspravi, da su pojedinačni zahtjevi rješavani blagovremeno i u skladu sa pravilima postupka, budući da je podnosilac žalbe, nezakonitim postupanjem operatora distributivnog sistema prilikom izdavanja saglasnosti na lokaciju, doveden u nepovoljan položaj.

Diskriminatorsnost se upravo mogla eliminisati, samo sagledavanjem uslova za priključenje u cjelini, odnosno poređenjem sa uslovima za priključenje drugih proizvodnih objekata zainteresovanih lica na jednom području, a ne nikako izolovanim rješavanjem pojedinačnih zahtjeva, prema vremenu podnošenja. Ovo posebno u situaciji kada se radi o proizvođačima, koji su dužni na osnovu odredbe člana 92. stav 5. i 6. Zakona o električnoj energiji, da snose troškove priključenja, koji se sastoje od stvarnih troškova izgradnje priključka do mjesta priključenja na distributivnu mrežu i stvarne troškove potrebnih izmjena na postojećoj mreži, kojima se stvaraju preduslovi za priključenje objekta proizvođača na mrežu. Svi zainteresovani proizvođači su bili dužni snositi i troškove sačinjavanja analize mogućnosti i uslova priključenja na mrežu, sa procjenom troškova priključenja i vremenskim okvirom za realizaciju priključka. Dakle, operatoru distributivnog sistema je jedino preostalo da primjenom javnih ovlašćenja obezbijedi nediskriminatorske uslove priključenja na mrežu u smislu odredbe člana 47. Zakona o električnoj energiji.

Što se tiče uslova za priključenje malih proizvodnih postrojenja na mrežu, ovi proizvođači su oslobođeni troškova analiza i elaborata, budući da je operator distributivnog sistema dužan da o svom trošku sačini detaljnu analizu mogućnosti i uslova za priključenje, sa procjenom troškova priključenja i vremenskim okvirom za realizaciju priključka, na osnovu odredbe 28. stav 1. Zakona o obnovljivim izvorima energije ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 16/22). Na osnovu odredbe člana 8. stav 2. tačka 2. Zakona o obnovljivim izvorima energije, dva proizvodna postrojenja podnosioca žalbe, imaju karakter malih postrojenja, budući da se ove solarne elektrane grade na krovovima postojećih građevinskih objekata i da je njihova instalisana snaga manja od 500 kW. Za ove elektrane **operator distributivnog sistema je bio dužan da o svom trošku sačini analize mogućnosti i uslove priključenja, sa procjenom troškova priključenja i vremenskim okvirom za realizaciju priključka**, na osnovu odredbe 28. stav 1. Zakona o obnovljivim izvorima energije, a on to nije učinio. Operator distributivnog sistema se nije osvrnuo, niti obrazložio zbog čega nije prihvatio zahtjev podnosioca žalbe, da se mjesto priključenja na mrežu odredi postojeća trafostanica uz povećanje instalisane snage transformatora, niti je analizirao takvu mogućnost uz eventualne rekonstrukcije postojećih srednjenaponskih dalekovoda ili povećanje kapaciteta distributivne trafostanice 35/10 kV, a koji troškovi bi se rasporedili i na druge investitore, čija proizvodna postrojenja se priključuju na tom trafopodručju.

Dakle, operator distributivnog sistema nije obezbijedio dokaze u vidu sveobuhvatnih analiza mogućnosti i uslova za priključenje, sa procjenom troškova priključenja i vremenom za izgradnju pojedinih priključaka u smislu odredbe člana 92. stav 5. i 6. Zakona o električnoj energiji i člana 28. stav 1. Zakona o obnovljivim izvorima energije, kako za postrojenja podnosioca žalbe, tako i za ostala postrojenja na ovom području za koja su izdate elektroenergetske saglasnosti u 2023. godini, čime su povrijeđene ove zakonske odredbe. **Bez ovih dokumenata operator distributivnog sistema nije mogao ni utvrditi činjenično stanje na osnovu kojeg bi se utvrdili ravnopravni uslovi priključenja za sva proizvodna postrojenja.** Imajući ovo u vidu, kao i određivanje nepovoljnih i teško izvodljivih

uslova priključenja za prostrojenja podnosioca žalbe, nesumnjivo je utvrđeno da je podnosilac žalbe u odnosu na druge investitore diskriminisan u pogledu uslova priključenja, čime je grubo povrijeđena odredba člana 47. Zakona o električnoj energiji.

Analize koje su dostavljene nakon formalne rasprave, u vezi sa priključenjem proizvodnih postrojenja na elektrodistributivnu mrežu na području Sokoca, nisu se mogle prihvatiti kao dokaz o sveobuhvatnim analizama u smislu navedenih zakonskih odredbi, te predstavljaju preliminarne interne analize koje sadrže provjeru osnovnog kriterijuma priključenja elektrana, tj. dozvoljene promjene napona u prelaznom režimu, odnosno kriterijum dozvoljene snage generatora. Dostavljene analize nisu sveobuhvatne i nisu na sistematičan i pregledan način izrađene, te sadrže dio inženjerskog proračuna, bez osvrta na ispunjenost propisanih kriterijuma, koji su ključni za nediskriminatorni pristup, kao i bez procjene troškova priključenja i vremena izgradnje pojedinih priključaka u smislu odredbe člana 28. stav 1. Zakona o obnovljivim izvorima energije i tačkaka VI-4, IX-10 i IX-11 Pravilnika o uslovima priključenja elektrana na elektrodistributivnu mrežu Republike Srpske, na koji je Regulatorna komisija dala saglasnost aktom broj 01-129-4/14/R-86-195 od 26.06.2014. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 64/14).

Odredbama člana 90. Zakona o električnoj energiji, operatoru distributivnog sistema su data puna diskreciona ovlašćenja da utvrđuje elektroenergetske i tehničke uslove priključenja na mrežu. Međutim, prilikom utvrđivanja uslova za priključenje operator distributivnog sistema bi bio dužan da poštuje odredbu člana 28. Zakon o obnovljivim izvorima energije, kako bi obezbijedio priključenje proizvodnih postrojenja u Sokocu na elektrodistributivnu mrežu pod jednakim uslovima, odnosno bez diskriminatornosti u smislu odredbe člana 47. Zakona o električnoj energiji. S obzirom na navedene odredbe, a posebno imajući u vidu odredbu člana 197. stav 3. Zakona o opštem upravnom postupku operator distributivnog sistema je bio dužan da obrazloži razloge kojima se prilikom odlučivanja i vršenja slobodne ocjene rukovodio, odnosno prilikom donošenja rješenja o elektroenergetskom saglasnostima od 27.03.2023. godine, koja se žalbom pobijaju. S obzirom da je operator distributivnog sistema propustio da obrazloži šta ga je rukovodilo da odredi nepovoljnije uslove priključenja, odnosno nije obrazložio zbog čega nije utvrdio priključenje na mrežu proizvodnih objekata podnosioca žalbe preko postojeće trafostanice uz dodatne uslove, čime je povrijeđena odredba člana 197. stav 3. Zakona o opštem upravnom postupku, pa su pobijana rješenja broj 474-REES/23 od 27.03.2023. godine, broj 573-REES/23 od 27.03.2023. godine i broj 575-REES/23 od 27.03.2023. godine i iz tih razloga u cjelosti nezakonita.

Operator distributivnog sistema je izdao pobijana rješenja o elektroenergetskim saglasnostima za postrojenja podnosioca žalbe, u kojima su utvrđeni uslovi za priključenje dalekovodom 10(20) kV na trafostanicu TS 110/35/10 kV/kV/kV Sokolac, bez izdatih uslova za srednjenaponski priključak na trafostanicu Elektroprenosa, koje izdaje "Elektroprenos – Elektroprijenos" a.d. BiH. Naime, u spisu ne postoje dokazi da su izdati uslovi za srednjenaponski priključak, bez koje saglasnosti se nije ni moglo određivati mjesto priključenja na prenosnu mrežu, odnosno trafostanicu TS 110/35/10 kV/kV/kV Sokolac.

Konačno, djelatnost distribucije električne energije i upravljanja distributivnog sistema po svojoj prirodi je monopolska djelatnost, budući da postoji samo jedna distributivna mreža na određenom području, zbog čega je ova djelatnost u potpunosti regulisana. U konkretnim upravnim stvarima je nesumnjivo utvrđeno da je podnosilac žalbe u odnosu na druge proizvođače kojima su izdata rješenja o elektroenergetskoj saglasnosti na području Sokoca u februaru i martu 2023. godine diskriminisan u pogledu uslova za priključenje, što je u suprotnosti sa odredbom člana 47. Zakona o električnoj energiji, kao što je to naprijed obrazloženo. S obzirom na to u ovom slučaju je trebalo spriječiti zloupotrebe i monopolsko ponašanje operatora distributivnog sistema, a na osnovu odredbe člana 27. tačke 11. Zakona o električnoj energiji.

Imajući u vidu nezakonito postupanje operatora distributivnog sistema u pogledu izdavanja saglasnosti na lokaciju kojim je podnosilac žalbe doveden u neravnopravan položaju u odnosu na druge korisnike mreže, **te činjenice da nisu sačinjene sveobuhvatne analize na osnovu kojih bi se moglo pravilno i potpuno utvrditi činjenično stanje, koje je od značaja za utvrđivanje optimalnih uslova za priključenje, da su povrijeđene navedene materijalnopravne odredbe zakona, te da su povrijeđena pravila postupka**, to je trebalo poništiti rješenja, koja se žalbom pobijaju, te predmet vratiti na ponovno odlučivanje, a na osnovu odredbe člana 227. Zakona o opštem upravnom postupku, kao je odlučeno u tački 1. dispozitiva ovoga rješenja.

Regulatorna komisija, kao drugostepeni organ u ovim upravnim stvarima i kao organ koji je nadležan da vrši nadzor nad radom operatora distributivnog sistema, je na osnovu odredbe člana 249. stav 1. Zakona o opštem upravnom postupku, ovlašćena da ukine rješenja o izdatim elektroenergetskim saglasnostima, s obzirom da je povrijeđen materijalni propis i da nije proteklo više od godinu dana od dana kada su rješenja o izdatim elektroenergetskim saglasnostima postala konačna u smislu odredbi člana 248. stav 2. i člana 249. stav 3. Zakona o opštem upravnom postupku. Imajući ovo u vidu kao i naprijed obrazložene povrede zakona, bilo je neophodno u cilju obezbjeđenja ravnopravnog pristupa elektrodistributivnoj mreži, po pravu nadzora ukinuti rješenja o izdavanju elektroenergetskih saglasnosti kako slijedi:

- 1 Rješenje o elektroenergetskoj saglasnosti za FNE "Duga 1" od 27.03.2023, privrednog društva "DUGA KOMERC" d.o.o. SOKOLAC,
- 2 Rješenje broj 519-REES/23 od 08.02.2023. godine za FNE "Eurus 1" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- 3 Rješenje broj 520-REES/23 od 08.02.2023. godine za FNE "Eurus 2" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- 4 Rješenje broj 521-REES/23 od 08.02.2023. godine za FNE "Eurus 3" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- 5 Rješenje broj 526-REES/23 od 14.02.2023. godine za FNE "Eurus 4" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- 6 Rješenje broj 527-REES/23 od 14.02.2023. godine za FNE "Eurus 5" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- 7 Rješenje broj 528-REES/23 od 14.02.2023. godine za FNE "Eurus 6" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- 8 Rješenje broj 529-REES/23 od 14.02.2023. godine za FNE "Eurus 7" – privrednog društva "Eurus" d.o.o. Sokolac,
- 9 Rješenje broj 560-REES/23 od 10.03.2023. godine za FNE "Kanostrevci" – privrednog društva "JWR smart solution" d.o.o. Sokolac,

Imajući u vidu navedeni činjenični i pravni osnov odlučeno je kao u tački 2. dispozitiva rješenja.

S obzirom da su tačkama 1. i 2. dispozitiva ovoga rješenja poništena i ukinuta rješenja o izdavanju elektroenergetskih saglasnosti, bilo je neophodno naložiti operatoru distributivnog sistema da prilikom ponovnog odlučivanja, za proizvodna postrojenja FNE "Duga krov", FNE "Duga 2" i FNE "Duga krov 2" utvrdi uslove priključenja na način da se priključenje izvrši preko postojeće trafostanice 630 kVA, uz izmjenju – povećanje snage trafostanice. Operator distributivnog sistema je takođe dužan prilikom ponovnog izdavanja elektroenergetskih saglasnosti za solarne elektrane iz tačke 2. dispozitiva, da utvrdi uslove priključenja, uzimajući obzir i priključenje malih solarnih elektrana FNE "Duga krov", FNE "Duga 2" i FNE "Duga krov 2".

Imajući u vidu da je uslijed nezakonitog postupanja operatora distributivnog sistema, nemoguće naknadno precizno utvrđivati sve okolnosti i činjenice koje se odnose na

priključenje u pogledu troškova priključenja, to je operatoru distributivnog sistema naloženo da obezbijedi neophodne preduslove za priključenje, koji se odnose na uslove priključenja po dubini mreže – pribaviti saglasnosti, odobrenja za građenje i drugo, a troškove izgradnje priključka u dijelu obezbjeđenja uslova po dubini mreže raspodijeliti na sve solarne elektrane iz tačke 1. i 2. dispozitiva, prema instalisanim snagama elektrana i dužini srednjenaponskog voda koju pojedini proizvođači koriste, kako je propisano i Prilogom III - Pravilnika o uslovima priključenja elektrana na elektrodistributivnu mrežu Republike Srpske. U ostalom dijelu, kada su u pitanju uslovi i troškovi priključenja, operator distributivnog sistema dužan je postupati u skladu sa propisima, te u tom smislu nema potrebe u tom dijelu za odlučivanje i nalaganje od strane Regulatorne komisije.

S obzirom na navedeno odlučeno je kao u tački 3. dispozitiva ovoga rješenja.

U cilju pravne sigurnosti i obezbjeđenja stečenih prava, bilo je neophodno utvrditi da se stečena prava pristupa elektrodistributivnoj mreži, za solarne elektrane iz tačke 2. dispozitiva ovoga rješenja, zadržavaju do izdavanja novih elektroenergetskih saglasnosti i zaključivanja novih ugovora o priključenju, kao je konstatovano tačkom 4. dispozitiva ovoga rješenja.

Nakon formalne rasprave, voditelj postupka je sačinio izvještaj sa preporukom za odlučivanje, koji je dostavljen strankama i zainteresovanim licima, sa mogućnošću podnošenja komentara u roku od 8 dana od dana dostavljanja izvještaja. U ostavljenom roku su stranke dostavile komentare. Komentari nisu osnovani iz razloga koji su naprijed obrazloženi, budući da je postupanjem operatora distributivnog sistema, povrijeđen zakon, te je trebalo spriječiti zloupotrebe i monopolско ponašanje u pogledu pristupa elektrodistributivnoj mreži. Nije od značaja za odlučivanje, pozivanje na dosljednu primjenu pravila postupa, u situaciji kada su grubo povrijeđene navedene materijalnopravne odredbe zakona. Takođe, kada su u pitanju komentari o eventualnoj šteti investitora koji su pribavili rješenja o elektroenergetskim saglasnostima u februaru i martu 2023. godine, koja bi nastala ovim rješenjem, Regulatorna komisija je prilikom odlučivanja, vodila računa o stečenim pravima korisnika mreže.

Pouka o pravnom lijeku se zasniva na odredbi člana 25. stav 2. Zakona o energetici i člana 5. i 15. Zakona o upravnim sporovima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 109/05 i 63/11).

Pravna pouka: Ovo rješenje je konačno. Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Okružnom sudu u Trebinju u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

Predsjednik

Vladislav Vladičić